

seksualundervisning og seksualoplysning af personer, der opholder sig på institutioner for personer med vidtgående fysiske eller psykiske handicap og særlige plejehjem. Vejledningen om seksualoplysning i folkeskolen er naturligvis totalt ubrugelig, helt bortset fra hvad denne vejledning i øvrigt kan og bør kritiseres for. Men så må institutionspersonalet udvise lidt initiativ og tage fat på egen hånd. Det sker heldigvis også i vid udstrækning. Men straffeloven hviler som en tung skygge over aktiviteterne:

§ 219 bestemmer således, at den, der er ansat eller tilsynsførende ved fængsel, forsorgshjem, børne- eller ungdomshjem, hospital for sindslidende, åndssvageinstitution eller lignende institution, og som har samleje med nogen, der er optaget i institutionen, straffes med fængsel i indtil 4 år. § 224 bestemmer tilsvarende, at har under de i §§ 216-223 angivne betingelser anden kønslig omgængelse end samleje fundet sted, bliver en forholdsmæssig mindre straf af fængsel at anvende. § 232 fastlægger, at den, som ved uterligt forhold krænker blufærdigheden eller giver offentlig forargelse, straffes med fængsel i indtil 4 år eller under formildende omstændigheder med hæfte eller bøde. Endelig siger § 233, at den, som opfordrer eller indbyder til utugt eller stiller usædelig levevis til skue på en måde, der er egnet til at forulempe andre eller vække offentlig forargelse, straffes med hæfte eller med fængsel i indtil 1 år eller under formildende omstændigheder med bøde.

Hvis et medlem af institutionspersonalet viser en beboer, hvordan pågældende kan onanere, kan det så udlægges som »anden kønslig omgængelse« efter § 224?

Hvilke berøringer kan straffes efter § 232? Ordentlig seksualoplysning af f.eks. åndssvage vil tit og ofte rumme direkte fysisk kontakt og hjælp.

Vil et medlem af institutionspersonalet kunne straffes efter § 233, hvis vedkommende hjælper en beboer til at opnå kontakt med en prostitueret – det er vel en opfordring eller indbydelse til utugt?

Forslagsstillerne tør ikke afvise, at der kan svares »ja« til et eller flere af disse spørgsmål. Og hvad der er værre: Medlemmer af institutionspersonalet rundt omkring tør slet ikke. I den sammenhæng er det mindre vigtigt, at der – endnu – ikke findes eksempler på straffe som dem, der er nævnt ovenfor. Usikkerheden giver alt for god grobund for tilbageholdenhed og selvcensur.

Realiseringen af forhenværende forsorgschef Bank-Mikkelsens berømte seks bud – tilbage fra 1968 – skubbes samtidig endnu længere ud i en fjern fremtid. Og det er synd og skam. Buddene er

rettet til den enkelte medarbejder og lyder: »En medarbejder har

1. Pligt til at indrette boligforhold på institutionen, så der bliver praktisk mulighed for et seksualliv.
2. Pligt til familierådgivning og direkte hjælp til ægteskabsudøvelse.
3. Pligt til seksualvejledning i videre omfang end det, der kræves for den største del af befolkningen, idet vi er klar over, at vore beboere er handicappede.
4. Pligt til at undervise i og opøvelse af antikonceptionel teknik. Herunder at anbefale frivillig sterilisation, hvis det er indiceret.
5. Pligt til at undervise i seksualpraktik.
6. Pligt til at give oplysning om vore beboeres rettigheder på dette område, så der i befolkningen, hos personalet, forældre og pårørende skabes forståelse for denne menneskeret.«

Disse bud burde være overflødige at hive frem i dag – mere end sytten år efter, at de første gang blev formuleret i sammenhæng. Lige så overflødigt burde det være at opstille et forslag til handlingsmodel for realiseringen af de seks bud på den enkelte institution. Det er det dog ikke, og forstander Jørgen Buttenschøn når frem til følgende forslag til handlingsmodel:

1. Stil en diagnose
Gennem grundig observation sikres det, at årsagen til en klients frustration skyldes et uforløst seksualbehov
2. Program
Der udarbejdes et forslag til et handlingsforløb, der hjælper klienten til at få løst sit seksuelle behov og, hvis det er muligt, også lærer ham selv at kunne løse det
3. Personalegruppen
Programmet drøftes og godkendes i den tværfaglige personalegruppe forud for igangsættelsen, således at man ikke risikerer unødigt kritik eller fejlagtig mistanke fra kolleger
4. Forældre
Programmet forelægges og accepteres af forældrene.

Det siger sig selv, at en sådan model i det højeste kan fungere som en vejledning, og at en realisering af modellens indhold i det højeste kan medvirke til en delvis bedring af den enkelte handicappedes situation. I forhold til situationen i dag ville det da også være et gevaldigt fremskridt, om end:

»Mit følelsesliv